

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 29 czerwca 2022 r.

Pozycja 130

POSTANOWIENIE z dnia 8 kwietnia 2022 r. Sygn. akt Tw 7/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w sprawie zgodności:

art. 13 ust. 1 i art. 18b ust. 2 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 723, ze zm.) w zakresie, w jakim „wśród okresów, które traktuje się jako równorzędne ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej i Służbie Więziennej pomija[ją] okresy służby w charakterze funkcjonariusza Inspekcji Celnej, [oraz] zatrudnienia w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych w urzędach kontroli skarbowej lub w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych, o których mowa w art. 11g ust. 1 i 2 oraz w art. 36 ust. 1, a także w art. 38 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65 ze zm.), przy wykonywaniu obowiązków służbowych polegających na rozpoznawaniu, wykrywaniu, zapobieganiu i zwalczaniu określonych przestępstw i wykroczeń”, z art. 2, art. 32 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać wnioskowi dalszy bieg.

UZASADNIENIE

Komisja Krajowa Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (dalej: wnioskodawca lub Związek) wystąpiła 4 listopada 2021 r. (data nadania) do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) wniosek złożony przez podmiot, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji, Prezes Trybunału kieruje do wyznaczonego przez siebie sędziego Trybunału w celu wstępnego rozpoznania na posiedzeniu niejawnym. Trybunał bada, czy wniosek spełnia wymagania przewidziane w art. 47 i art. 48 u.o.t.p.TK, czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK) oraz w szczególności, czy zaskarżony akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem działania wnioskodawcy (art. 191 ust. 1 pkt 3-5 w związku z art. 191 ust. 2 Konstytucji).

2. Wnioskodawca, zgodnie z art. 48 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p.TK wskazał, że w myśl § 2 ust. 1 i § 34 ust. 3 pkt 6 Statutu jest ogólnokrajowym organem (władzą wykonawczą) związku zawodowego, o którym mowa w art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji. Stosownie do art. 48 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p.TK dołączył do wniosku uchwałę nr KK 7/21 z 5 października 2021 r. (dalej: uchwała) w sprawie wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o zbadanie zgodności z Konstytucją przepisów wymienionych w komparycji niniejszego postanowienia.

Trybunał ustalił, że uchwała wyraża wolę wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego. Określa przedmiot i wzorce kontroli, które są tożsame z zakresem zaskarżenia wyznaczonym w złożonym wniosku. W uchwale ustanowiono także pełnomocników do reprezentowania wnioskodawcy w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że wniosek o zbadanie konstytucyjności zakwestionowanych przepisów pochodzi od podmiotu uprawnionego.

3. Stosownie do art. 191 ust. 2 Konstytucji ogólnokrajowe organy związków zawodowych są uprawnione do inicjowania abstrakcyjnej kontroli norm, jeżeli kwestionowany przez nie akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem ich działania. W związku z tym art. 48 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK wymaga by wnioskodawca, powołując przepis prawa lub statutu uzasadnił, że kwestionowana ustawa dotyczy spraw objętych zakresem jego działania.

Wypełniając dyspozycję art. 48 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p.TK, wnioskodawca wskazał art. 75 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 423, ze zm.), który – jak zauważył – jest podstawą powoływania przez Prezesa Rady Ministrów przedstawiciela wnioskodawcy do Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przywołał także § 6 pkt 1 i 4 Statutu, który stanowi, że celem Związku jest ochrona godności, praw i interesów pracowniczych (zawodowych i socjalnych) członków Związku, a w szczególności zabezpieczenie praw pracowniczych w zakresie wykonywanej pracy zawodowej, wynagrodzenia, warunków socjalno-bytowych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, a także ochrona interesów zdrowotnych, materialnych, socjalnych i kulturalnych członków Związku oraz ich rodzin. Wnioskodawca wskazał, że stosownie do § 7 Statutu realizuje cele m.in. poprzez: reprezentowanie swoich członków wobec pracodawców, władz i organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz organizacji i instytucji społecznych (pkt 1), udzielanie pomocy prawnej i podejmowanie interwencji w sprawach dotyczących zakresu działania Związku (pkt 4), a także opiniowanie i inicjowanie projektów aktów prawnych z zakresu objętego zadaniami związków zawodowych (pkt 7). Pośrednio – jak zauważył – z przedmiotem wniosku związana jest aktywność dotycząca współudziału w tworzeniu i działaniu funduszy emerytalnych oraz różnych form ubezpieczeń (§ 7 pkt 16 Statutu). Nadto o tym, że kwestie emerytalne należą do spraw objętych zakresem jego działa-

nia, świadczy również wyodrębnienie Krajowego Sekretariatu Emerytów i Rencistów i przyznanie mu osobowości prawnej (§ 17 Statutu).

Konkludując wnioskodawca podniósł, że jego zdaniem usunięcie z porządku prawnego niekonstytucyjnych przepisów „w całości pozostaje w obrębie ustawowych i statutowych celów działania Związku” (s. 5).

4. Wnioskodawca określił przedmiot oraz wzorce kontroli, a także uzasadnił sformułowane we wniosku zarzuty (art. 47 ust. 1 pkt 4-6 i ust. 2 u.o.t.p.TK).

Kontroli Trybunału Konstytucyjnego wnioskodawca poddał art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2020 r. poz. 723, ze zm.; dalej: ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) w brzmieniu: „Jako równorzędne ze służbą w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej i w Służbie Więziennej traktuje się: 1) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Urzędu Ochrony Państwa lub Biura Ochrony Rządu; 1a) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Policji państwowej, Milicji Obywatelskiej, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2; 1b) (*uchylony*) 1c) okresy służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, na zasadach określonych w art. 15c, z wyjątkiem służby określonej w ust. 2; 1d) okresy zatrudnienia funkcjonariuszy od dnia 15 września 1999 r. do dnia przekształcenia stosunku pracy w stosunek służby w przypadku, gdy osoba, która wykonywała zadania przypisane dla Służby Celnej, otrzymała akt mianowania skutkujący tym przekształceniem; 2) służbę wojskową uwzględnianą przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej; 3) okresy służby w charakterze funkcjonariusza Służby Ochrony Kolei, jeżeli funkcjonariusz przeszedł bezpośrednio do służby w Milicji Obywatelskiej lub w Służbie Więziennej w terminie do dnia 1 kwietnia 1955 r.; 4) okresy zatrudnienia lub służby w zawodowych jednostkach ochrony przeciwpożarowej i nauki w szkołach pożarniczych, w charakterze członka Korpusu Technicznego Pożarnictwa, a także funkcjonariusza pożarnictwa w terminie do dnia 31 stycznia 1992 r.; 5) okresy zatrudnienia w Straży Marszałkowskiej na stanowiskach pracy: strażnik, strażnik specjalista do spraw logistyki, strażnik specjalista do spraw planowania i organizacji, strażnik specjalista do spraw zabezpieczenia technicznego, strażak, strażak specjalista do spraw zabezpieczenia przeciwpożarowego, komendant Straży Marszałkowskiej i zastępca komendanta Straży Marszałkowskiej”.

Wnioskodawca zakwestionował także art. 18b ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy, który stanowi, że „Jako równorzędne ze służbą, o której mowa w ust. 1 [*verba legis*: Emerytura przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada co najmniej 25 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służbie Celnej, Służbie Celno-Skarbowej lub Służbie Więziennej], traktuje się okresy: 1) służby w Biurze Ochrony Rządu; 2) służby wojskowej uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury wojskowej; 3) zatrudnienia w Straży Marszałkowskiej na stanowiskach pracy: strażnik, strażnik specjalista do spraw logistyki, strażnik specjalista do spraw planowania i organizacji, strażnik specjalista do spraw zabezpieczenia technicznego, strażak, strażak specjalista do spraw zabezpieczenia przeciwpo-

żarowego, komendant Straży Marszałkowskiej i zastępca komendanta Straży Marszałkowskiej”.

Oba przepisy zostały zakwestionowane przez wnioskodawcę w zakresie opisanym w komparacji niniejszego postanowienia

Wnioskodawca zarzucił zaskarżonym przepisom naruszenie zasad zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, równości i zakazu dyskryminacji, a także naruszenie prawa do zabezpieczenia społecznego (art. 2, art. 32 i art. 67 ust. 1 Konstytucji).

5. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił jak w sentencji.